

50. Bréf dómsmálastjórnarinnar til utanríkisstjórnarinnar, um íslenzk leiðarbréf.

1867.
30. sept.

Í bréfi dagsettu 16. þ. m. hefir utanríkisstjórnin beiðzt álits dómsmálastjórnarinnar um fyrirspurnir þær frá aðalverzlunarfulltrúanum danska í Lundúnum, er hér fara á eftir:

- 1) hvort að það sé nauðsynlegt, þegar kaupmaður, sem býr í Danmörku, sendir skip til Íslands, að leiðarbréfið sé keypt á staðnum, þaðan sem skipið siglir, og hvort að kaupmaðurinn þá verði að gjöra það;

og það því síður, sem veiting þessa láns virðist hafa þann blá á sér, sem sýni, að það sé mestmegnis ef ei allveg veitt til að koma í veg fyrir, að Jónas yrði sveitlægur í tæðum hreppi, en það atriði eitt er næg ástæða til að álita fé þetta ólögmatan styrk, er enga réttarverkun geti haft.

Hvað styrk þann snertir, er Jónas þáði af Skriðuhrepp, sem nam liðugum 20 rd., þá er það nú löglega sannað, að fé þetta er gjafir frá ættingjum Jónasar, sem þeir góðfúslega hafa gefið honum, og hitt er líka fullsannað, að Jónas á því 10 ára tímabili, sem hann dvaldi í Helgastaðahrepp, þáði ekki einn skilding af fátækrafé Skriðuhrepps.

Þaræð það er bein og brýn skylda sérhverrar hreppsstjórnar, að leita styrks hjá ættingjum þeirra, sem fátækir eru, samkvæmt 4. grein í reglugjörð 8. jan. 1834, og ekki má leggja neinum styrk af fátækrafé fyr en útsæð er um, að enginn náungastyrkur fái, eins og berlega er tekið fram í 9. greininni, þá virðist þessi styrkur í alla stadi lögmatur náungastyrkur, sem ekki getur rýrt nè vanað framfærissrétt Jónasar í Helgastaðahreppi á nokkurn hátt, sbr. bréf dómsmálastjórnarinnar 26. maímán. 1862.

Með því nú Jónas Ólafsson hefir dvalið samfleytt 10 ár, eða frá fardögum 1854 til fardaga 1864, í Helgastaðahrepp, og ekki á þessu tímabili þegið neinn löglega veittan sveitarstyrk, sem tálmað geti honum frá að vinna sér framfærissrétt í Helgastaðahrepp, úrskurðast hann með hýski sínu samkvæmt reglugjörð 8. jan. 1834 6. grein, og með hliðsjón af bréfi dómsmálastjórnarinnar 2. septembermán. 1858, sveitlægur í Helgastaðahreppi.

Þessi úrskurður beiðist auglýstur hreppstjórnunum í Skriðuhrepp.

1867.

30. september.

- 2) eða ef þessu ekki er svo varið, og leiðarbréfið því verður keypt, þegar skipið kemur til Íslands, hvort að þá embættismennirnir þar haldi sér um borgunina til skipsins eingöngu eða til þess, sem hefir leigt það, ef að hann á heima á Íslandi, eða ef til vill til þess, sem tekur á móti farminum, og loks
- 3) hvort útgjörðarmenn skipsins og skipstjórinn geti eptir dönskum lögum, ef að hlutadeigandi embættismenn halda sér eingöngu til skipsins, þröngvað þeim, sem skipið hefir leigt, ef hann býr á Íslandi eða Danmörku, eða þeim, sem við farminum tekur, til að endurgjalda sér gjaldið fyrir leiðarbréfið, þó ekki standi neitt um það í skjölunum um skipsleiguna.

Þessum spurningum svörum vèr á þessa leið:

Um 1. spurn. Það er ekki þörf á að kaupa leiðarbréfið á þeim stað, þaðan sem skipið siglir, því að það má kaupa það bæði á Færeyjum og á hverri af þeim sex höfnum á Íslandi, sem nefndar eru í lögnum 15. aprílmán. 1854 2. grein.

Um 2. spurn. Það sem hér er spurt um mun naumast koma fyrir, því að leiðarbréfið á að vera keypt áður en nokkuð af farminum er flutt í land eða nokkru er fermt í skipið, en beri slíkt tilfelli að, má ætla að embættismennirnir, í líking við ákvörðunina í 9. grein laganna, geti haldið sér til skipsins og farmsins og sérílagi fyrst til farmsins.

Um 3. spurn. Þegar svo stendur á, sem hér er gjört ráð fyrir, má ætla að hlutadeigandi skipstjóri geti höfðað mál á móti þeim, sem skipið hefir leigt, til að endurgjalda sér leiðarbréfsgjaldið eptir reglum þeim, sem fylgt er um negotiorum gestio.